

Сергій СЕРЬОГІН

*доктор наук з державного управління, професор,
директор Дніпропетровського
регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління
при Президентіві України,
заслужений діяч науки і техніки України*

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ТА ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ В УКРАЇНІ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ

У сучасних умовах динамічних змін у системі публічного управління України, обумовлених потребою у проведенні децентралізації, реформування системи державного управління одночасно із процесами європейської інтеграції України, існує нагальна потреба у використанні нових інструментів, методів і технологій, спрямованих на підвищення ефективності публічного управління. Зазначені процеси відбуваються на фоні: серйозних економічних проблем, які суттєво звужують можливості впровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій в публічному управлінні; відсутності бажання низки керівників органів публічної влади впроваджувати системи електронного урядування та електронної демократії, що в багатьох випадках виливається в імітацію цієї діяльності; недостатньої компетентності державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування з питань практичного застосування технологій електронного урядування, у зв'язку з чим упровадження цих технологій, навіть за умови подолання перших двох наведених причин, суттєво гальмується.

Розвиток електронного урядування в Україні нині має відповідати викликам, пов'язаним з прискоренням змін соціально-економічного середовища, розширенням можливостей сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, зростанням потреб користувачів, необхідністю скорочення витрат публічного сектора і залучення усіх зацікавлених сторін (окремих громадян, бізнесових структур, громадських організацій, об'єднаних територіальних громад, інших) до процесів здійснення публічного управління. Останній з названих викликів також обумовлює потребу в невідкладному проектуванні та впровадженні систем електронної демократії.

Нині в Україні набула нової динаміки робота з формування системи електронного урядування, до чого доклали свою руку не лише відповідальні за цей напрям роботи органи влади, але й громадські активісти, представники бізнесу. Достатньо назвати як приклад створення системи публічних закупівель ProZorro, порталу послуг iGov, системи подання електронних петицій, упровадження численних електронних інструментів публічного управління в містах України тощо. Проте, з іншого боку, внаслідок певної хаотичності та непослідовності процесів інформатизації публічного управління, за останнє десятиліття у більшості органів державного управління і місцевого самоврядування сформувався досить різноманітний і складний ІТ-ландшафт, що являє собою велику кількість різних автоматизованих систем з власною архітектурою, не завжди достатньою мірою пов'язаних (і, тим більше,

інтегрованих) між собою, розроблених різними виробниками, що обумовлює загальну низьку ефективність інформаційних систем органів державної влади і місцевого самоврядування та якість інформаційного забезпечення прийняття та виконання управлінських рішень, надання послуг тощо.

Для вирішення цих питань, на наш погляд, потрібно здійснити низку заходів направлених на забезпечення:

- єдності концепції побудови і функціонування інформаційних систем і відповідних служб із забезпечення їх належного функціонування;

- повноти та цілісності інформаційної підтримки ефективного функціонування систем державного управління та місцевого самоврядування, а також всіх етапів управління – від аналізу проблемних ситуацій до реалізації, контролю виконання та оцінки ефективності прийнятих рішень, надання послуг громадянам і бізнесу;

- скоординованості процесів створення, експлуатації та розвитку інформаційних систем в публічному секторі;

- формування дієвого комунікативного середовища взаємодії органів публічного управління та громадськості, розвитку електронної демократії;

- навчання та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування з питань електронного урядування та електронної демократії.

Наведені заходи, звичайно, є нині особливо актуальними, проте не вичерпують усіх наявних проблем щодо становлення та розвитку в Україні електронного урядування та електронної демократії. Саме тому актуальним завданням науковців, що розробляють цю тематику, є пошук шляхів вирішення таких проблем. Дискусійні напрями, запропоновані учасникам четвертого науково-практичного семінару «Новітні інформаційно-комунікаційні технології в модернізації публічного управління: зарубіжний і вітчизняний досвід» дозволяють охопити усі проблемні аспекти та приєднатися до їх обговорення і пошуку шляхів їх вирішення багатьом науковцям і практикам. Цей науково-практичний семінар є доброю нагодою узагальнити та обміркувати теоретичні й практичні напрацювання колег, запропонувати органам публічного управління конкретні рекомендації, концепції розробок тощо. Бажаю учасникам семінару цікавого обміну думками та отримання корисного результату.